

VOORRONDES
NATIONALE
AARDRIJKSKUNDE
OLYMPIADE 2015

VOORTGEZET ONDERWIJS

slo

TOELICHTING
VOOR
DOCENTEN

Geachte collega,

Met genoegen hebben wij de aanmelding van uw leerlingen voor de Voorronde van de Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2015 ontvangen. U ontvangt hierbij de Opgavenboekjes, de Bronnenboekjes en de Toelichting voor docenten met het scoreformulier. Daarnaast informeren wij u over de te volgen procedures.

De Voorrondetoets

Wij vragen u de toets af te nemen gedurende twee klokuren (120 minuten) in de week van 9 tot en met 13 maart a.s. Evenals vorige jaren willen we u enige speelruimte bieden bij de planning van de Voorronde op uw school. Uitgaande van de voor een Olympiade onontbeerlijke sportiviteit vragen wij u om de toets af te nemen, de opgaven weer in te nemen en geen ruchtbaarheid te geven aan het flexibele tijdstip van afname van de toets. Op deze wijze denken wij een redelijke waarborg te hebben voor de vergelijkbaarheid van de werken.

Leerlingen dienen tijdens de toets de beschikking te hebben over een exemplaar van De Grote Bosatlas 54e editie. Daarnaast mogen ze gebruik maken van een rekenmachine, een liniaal of een geo-driehoek en kladpapier. De toets wordt gemaakt op officieel schoolpapier.

Correctie

Wij vragen u het gemaakte werk te corrigeren volgens het bijgevoegde correctiemodel, met inachtneming van de scoringsvoorschriften. De scores van uw kandidaten dient u vervolgens op het te kopiëren scoreformulier (achterin de toelichting voor docenten) in te vullen. Dit formulier en de werken van de leerlingen met een score van 35 punten of meer van uw school ontvangen wij graag zo snel mogelijk en uiterlijk 1 april a.s. bij de SLO. Opgaven, die na deze datum binnenkomen, kunnen in verband met een strakke planning helaas niet meer in behandeling genomen worden. U kunt de werken (indien gewenst aangetekend) als volgt adresseren:

SLO Nationale Aardrijkskunde Olympiade
t.a.v. mevrouw M. Kremer
Postbus 2041
7500 CA Enschede

De ingestuurde werken worden nogmaals bekeken door de correctiecommissie van de Olympiade, waarna de beste 15 kandidaten worden uitgenodigd voor de Eindronde.

Correspondentie over de Voorronde is niet mogelijk. De uitslag van de tweede correctie is bindend. De door u ingestuurde werken worden niet geretourneerd. Ze worden na de prijsuitreiking vernietigd.

Eindronde Olympiade

De resultaten van de Voorronde worden op 13 april bekendgemaakt aan de scholen van de eindrondedeelnemers. Hebt u op 20 april geen bericht ontvangen, dan is geen van uw kandidaten tot de Eindronde van de Olympiade doorgedrongen.

De Eindronde van de Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2015 wordt gehouden op 3, 4 en 5 juni aanstaande op de Hogeschool Windesheim in Zwolle. De deelnemers aan de Olympiade, hun docenten en de schoolleiding ontvangen hierover informatie op school (medio mei 2015).

Indien u naar aanleiding van de voorrondetoets of de Olympiade Aardrijkskunde nog vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met:

SLO, Frederik Oorschot, telefoonnummer: 053-4840254, email: f.oorschot@slo.nl.

Wij wensen uw kandidaten veel succes!

Correctievoorschrift Voorronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2015

Aanwijzingen voor de docent/corrector

Algemene regels

- 1 De docent/corrector is verplicht het scoringsvoorschrift voor de scoring van de Voorronde van de Nationale Aardrijkskunde Olympiade toe te passen.
- 2 De docent/corrector doet een scorevoorstel. De correctiecommissie bepaalt de eindscore.
- 3 De correctiecommissie van de Olympiade bepaalt de rangorde van de beste 15 kandidaten.
- 4 De uitslagen van Voorronde en Eindronde zijn bindend. Deelname aan de Olympiade impliceert aanvaarding van deze condities.

Scoringsregels

- 1 De docent/corrector vermeldt de scores per (deel)vraag in de kantlijn van het werk. De totaalscore van iedere kandidaat wordt op een aparte lijst vermeld.
- 2 Bij de scoring van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen hele punten geoorloofd. Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.
- 3 Een volledig juiste beantwoording van een vraag levert het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.
- 4 Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 50 scorepunten toegekend worden.
- 5 Indien een gegeven antwoord niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.
- 6 Bij de 'uitlegvragen' wordt gelet op de volledigheid van de uitleg. Bij een volledige uitleg moet meestal een oorzaak en een gevolg daarvan worden gegeven. Voor zo'n volledige uitleg zijn meestal 2 scorepunten te verdienen. Voor een uitleg die gedeeltelijk juist is, kan de beoordelaar een deelscore toekennen. Bij 'beredeneer-' of 'beschrijf vragen' moet het antwoord vaak bestaan uit een aantal stappen. Het aantal stappen correspondeert met het aantal te behalen scorepunten.
- 7 Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 8 Indien een kandidaat bij een opsomming meer antwoorden geeft dan er expliciet gevraagd worden, dan komen alleen de eerst gegeven antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
- 9 Bij sommige vragen moet er eerst een keuze gemaakt worden die vervolgens toegelicht / beargumenteerd moet worden. Vaak wordt er dan voor deze keuze geen score toegekend, maar wel voor een juiste/passende toelichting/argumentatie.

N.B.

Het verdient aanbeveling het scoren van het werk per vraag uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van werken enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelingseffecten tegen te gaan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave A Ebola in West-Afrika

1 maximumscore 2		
Juiste redenen zijn:		
– De ziekte doet zich periodiek voor / er zijn jarenlange periodes geweest dat ebola niet voorkwam.		
– De ziekte bleef tot nu toe beperkt tot perifere landen / gebieden.		
– De landen waar de ziekte zich voordoet zijn te arm om zelf de ontwikkeling van medicijnen financieel mogelijk te maken.		
– Er waren tot nu toe (wereldwijd) relatief weinig slachtoffers.		
per juiste reden		1
2 maximumscore 2		
Een juiste redenering is:		
• in afgelegen gebieden wordt soms gejaagd op wilde dieren		1
• waarna het ebola-virus door het eten van <i>bushmeat</i> op mensen kan worden overgedragen		1
3 maximumscore 2		
Juiste antwoorden zijn:		
– Er is relatief veel analfabetisme in deze landen, zodat voorlichting geven aan de bevolking lastig is.		
– Er komt in deze landen animisme voor, waardoor men denkt dat de ziekte door goden wordt veroorzaakt.		
– De levensomstandigheden zijn in deze landen relatief slecht / de score op de HDI is relatief laag, zodat de bevolking weinig middelen heeft om te anticiperen op de epidemie.		
per juist antwoord		1
4 maximumscore 3		
• Guinee		1
• Juiste argumenten zijn:		2
– in Guinee is het aantal inwoners per arts het kleinst (atlaskaart 242C)		
– In Guinee heeft een hoger percentage van de bevolking toegang tot (veilig) drinkwater (atlaskaart 179F/243D).		
– In Guinee heeft geen recente burgeroorlog of gewapend conflict plaatsgevonden (atlaskaart 180E).		
per juist argument		1

Vraag	Antwoord	Scores
5	<p>maximumscore 2</p> <p>Juiste voorbeelden van informatie zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de locaties waar recente besmettingen hebben plaatsgevonden aangeven (en de oude weglaten) / het tijdstip waarop de besmettingen plaatsvonden aangeven - de ligging van wegen/spoorwegen aangeven (waarlangs mensen en dus ook het virus zich kunnen verspreiden) - de locaties waar hulpverleningsposten zijn aangeven <p>per juist voorbeeld</p>	1
6	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit de redenering moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • uit angst voor besmetting met ebola het normale leven / het verkeer in de getroffen landen vrijwel helemaal stil kwam te liggen • zodat mensen met andere ziekten/aandoeningen dan ebola niet meer bij een arts/ziekenhuis terecht kwamen 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave B De zeven zeeën van Sindbad de Zeeman

7	maximumscore 3 b - Arabische Zee c - Golf van Bengalen / Andamanse Zee d - Andamanse Zee / Straat van Malakka g - Zuid-Chinese Zee	
	<ul style="list-style-type: none"> • Indien vier antwoorden juist • Indien drie antwoorden juist • Indien twee antwoorden juist • Indien minder dan twee antwoorden juist 	3 2 1 0
8	maximumscore 1 Lingua franca	
9	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • de kaart is niet naar het noorden gericht (maar naar het zuiden) • dat kaarten naar het noorden gericht zijn, is in de loop van de tijd een traditie geworden bij kaartenmakers, maar er is geen wetenschappelijke reden voor / in het zonnestelsel/heelal is het onmogelijk om te zeggen wat boven en wat onder is 	1 1
10	maximumscore 1 Bij de Chinese kust is de vorm van het eiland Hainan duidelijk herkenbaar op de kaart van al-Idrisi / Japan (vanuit Arabië nog verder weg dan China) is herkenbaar op de kaart van al-Idrisi.	
11	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • de moessons • de moessons ontstaan doordat de zone waar de zonnestrallen loodrecht invallen op het aardoppervlak / de ITCZ in de loop van het jaar verschuift 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave C Het grootste bouwproject ter wereld

12	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> China heeft door de economische groei/industrialisatie behoefte aan grondstoffen/energiedragers/landbouwproducten ongeveer 10 miljard euro 	1 1
13	maximumscore 2 Uit de beschrijving moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> het water via een rivier het meer uitstroomt (waardoor het zoute water naar verloop van tijd het meer heeft verlaten) en uitsluitend met zoet water afkomstig van neerslag / toestroom door kleine rivieren en beken wordt aangevuld 	1 1
14	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> het waterniveau het hoogst staat in september omdat het meer dan gedurende de hele (natte) zomer is aangevuld met rivier-/regenwater 	1 1
15	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> het goed denkbaar is dat de trend naar steeds grotere (container-/bulk)schepen/olietankers door zal zetten en deze schepen kunnen niet door het Panamakanaal, maar wel door het Nicaraguakanaal 	1 1
16	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat door de overeenkomst rondom het kanaal Nicaragua de zeggenschap over een deel van het eigen grondgebied afstaat aan een Chinese zakenman / de Chinese invloed in Nicaragua enorm toeneemt met de aanleg van het kanaal	
17	maximumscore 3 Juiste nadelen zijn <ul style="list-style-type: none"> vanuit de economische dimensie: de economie van Nicaragua zal sterk afhankelijk worden van het kanaal / door de aanleg van het kanaal zal een grote regionale ongelijkheid ontstaan vanuit de natuurlijke dimensie: het kanaal zal tot aantasting van het landschap leiden / bij ongelukken met schepen kan het milieu verontreinigd worden / de waterhuishouding beïnvloeden vanuit de sociaal-culturele dimensie: voor de aanleg van het kanaal zal grond worden onteigend / zullen mensen gedwongen worden te verhuizen / zullen kleinschalige leefgemeenschappen bedreigd worden 	1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave D Water in de stad van de toekomst

18 maximumscore 2

Juiste beschrijvingen zijn

- West-Nederland is stek ontwaterd / er zijn veel sloten gegraven (in het veen) in West-Nederland 1
  - waardoor de bodem inklinkt / het veen oxideert 1
- Of:
- door isostatische bewegingen 1
  - kantelt Nederland, waarbij West-Nederland daalt 1

19 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- De toenemende verstening/verharding van het oppervlak / de uitbreiding van de steden.
- Er valt meer neerslag / neerslag valt vaker in de vorm van stortbuien.
- De stijging van de zeespiegel.

per juiste oorzaak 1

20 maximumscore 4

- a D
- b A
- c D
- d C
- e A
- f C
- g D
- h A
- i C
- j D

Indien tien antwoorden juist 4

Indien negen of acht antwoorden juist 3

Indien zeven of zes antwoorden juist 2

indien vijf of vier antwoorden juist 1

Indien minder dan vier antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van een pakkende titel zijn: <ul style="list-style-type: none"> – “hypermoderne aanpassing” – “geen uitdaging te groot” • Voorbeelden van juiste maatregelen zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De aanleg van een groen dak is verplicht voor iedere nieuwe woning. – Er worden op grote schaal waterpleinen aangelegd in de stad. – Met een serie automatisch opblaasbare waterkeringen worden de grote steden beschermd in het geval van een hoogwatersituatie. – Er worden drijvende/overstromingsbestendige woningen gebouwd. 	1
	per juiste uitspraak	1
22	maximumscore 2	
	<p>Juiste trends bij scenario A zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het bouwen in laaggelegen gebieden gaat door. – In plaats van grote structurele maatregelen te nemen om het overstromingsrisico te verkleinen worden er alleen relatief kleine maatregelen genomen, terwijl er wel veel wordt geïnvesteerd in bijvoorbeeld infrastructuur / stedelijke ontwikkeling / de arbeidsmarkt. <p>Juiste trends bij scenario B zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Er zijn al diverse campagnes gestart om burgers bewust te maken van het overstromingsgevaar. – Er zijn al diverse geavanceerde waterkeringen aangelegd. <p>Juiste trends bij scenario C zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bij het zoeken naar een nieuwe woning houden mensen vrijwel geen rekening met overstromingsgevaar (ze vinden het vanzelfsprekend dat het veilig is). – Er zijn voorstellen om de Waterschappen op te heffen of onder te brengen bij een overheidsdienst die het waterbeheer meer zal moeten afwegen tegen andere belangen. <p>Juiste trends bij scenario D zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mensen ondervinden aan den lijve dat het weer extremer wordt / horen vaker berichten over wateroverlast. – Ondanks de economische crisis is er een deltacommissaris aangesteld met een ruim budget om maatregelen te nemen om het overstromingsgevaar te verkleinen. 	
	per juiste trend	1

Vraag	Antwoord	Scores
23	<p>maximumscore 2</p> <p>Juiste tegenstellingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grote klimaatverandering vs. kleine klimaatverandering / grote weersextremen vs. kleine weersextremen (natuurlijke of fysisch-geografische dimensie) • krachtige politieke besluitvorming vs. zwakke politieke besluitvorming / politieke consensus vs. politieke verdeeldheid (politieke dimensie) 	<p>1</p> <p>1</p>

Scoreformulier Voorrunde Aardrijkskunde Olympiade 2015

Naam school .....

Postadres .....

Postcode en plaats .....

Telefoon school .....

Naam docent(e) .....

Telefoon privé .....

De toets is afgenomen op ..... maart 2015 van ..... tot ..... uur.

	Naam leerling	(Totaal)score in punten
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		

Bij meer dan 15 kandidaten kunt u dit formulier kopiëren en doornummeren.

Datum ..... Handtekening .....

Windesheim

O N D E R
N O S S I M
L T U U R
N E T E M
S C H A P

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

KNA

 UNIE VAN WATERSCHAPPEN

